

Abstrakt:

Filosofie se tradičně vymezuje proti rétorice. Tradiční rozdíl mezi filosofií a rétorikou se zakládá na rozlišení mezi pravdivou a přesvědčivou řečí. Dějiny filosofie nabízejí řadu historických příkladů, jak vztah mezi pravdou a přesvědčivostí pojmout. Tradičně se tento vztah pojímal tak, aby na jeho základě bylo možné filosofii vymezit proti rétorice. Toto pojetí nacházíme také v kritických textech Immanuela Kanta. Kantův projekt kritické filosofie lze tudíž z tohoto hlediska interpretovat jako pokus o purifikaci filosofie a její oddělení od rétoriky. Když ale Kant vymezuje filosofii vůči rétorice, upadá do zjevného rozporu. Kritická filosofie totiž napomáhá uskutečnit ideje osvícenství. Pomáhá šířit hlas rozumu. Šíření všeobecné osvěty však vyžaduje účinné propojení filosofie s rétorikou, pravdy s přesvědčivostí. Protože je kritická filosofie orgánem osvícenství, získává tím specifickou rétorickou dimenzi. Bližší zkoumání rétorické dimenze Kantovy kritické filosofie, které dosud představuje jisté desideratum odborného kantovského bádání, otevírá zcela nové badatelské a interpretační možnosti.